Kiedy są konieczne poręcze

Odpowiada mgr inż. **Anna Sas-Micuń** – Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki

W domu jednorodzinnym na klatce schodowej na poziomie od półpiętra do poziomu pierwszego piętra jest osiem stopni szerokości biegu 1 m. Bieg jest z obu stron obudowany ścianami. Czy musi być uchwyt na jednej ze ścian (nie balustrada) zabezpieczający przed ewentualnym wypadkiem. Jaki przepis reguluje tę sprawę? W przypadku braku uchwytu kto odpowiada za bezpieczeństwo osób korzystających ze schodów?

Obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części, wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi, zgodnie z ust. 1 art. 5 ustawy – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 i 1529 oraz z 2018 r. poz. 12, 317, 352 i 650) należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając m.in. spełnienie podstawowych wymagań.

Jednym z podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych – określonych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG, których spełnienie jest wymagane na mocy ustaleń pkt 1 ust. 1 art. 5 ustawy – Prawo budowlane – jest wymaganie bezpieczeństwa użytkowania. W rozumieniu warunków technicznych dla budynków według § 291 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1422 i z 2017 r. poz. 2285) (dalej: WT), należy projektować i wykonywać budynek i urządzenia z nim związane w sposób niestwarzający niemożliwego do zaakceptowania ryzyka wypadków w trakcie użytkowania, w szczególności przez uwzględnienie, w odniesieniu do schodów, poniżej przywołanych wymagań.

Ogólny wymóg stosowania schodów stałych, zapewniających dostęp do pomieszczeń położonych na różnych poziomach, wynika z ustaleń § 66 WT. Z kolei zgodnie z ust. 1 § 68 schody w budynkach, w tym w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, należy projektować, pamiętając o wymaganej minimalnej szerokości użytkowej biegu. W przypadku budynku jednorodzinnego dopuszczalna szerokość użytkowa biegu wynosi 0,8 m. W myśl ustaleń ust. 1 § 296 WT schody wewnętrzne w budynku służące do pokonywania wysokości przekraczającej 0,5 m powinny być zaopatrzone w balustrady lub inne zabezpieczenia od strony przestrzeni otwartej. Przepis nie narzuca zatem sposobu zabezpieczenia. Istotne jest, że ma on zastosowanie wyłącznie w przypadku występowania otwartej przestrzeni oraz pokonywania określonej wysokości. Dodatkowo w odniesieniu do schodów w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych, zgodnie z ust. 2 § 296 WT, warunek ust. 1 uznaje się za spełniony również wtedy, gdy schody o wysokości do 1 m, niemające balustrad, są odpowiednio szersze, tj. obustronnie szersze w stosunku do drzwi lub innego przejścia, do którego prowadzą, co najmniej po 0,5 m.

Podsumowując zatem powyższe ustalenia: jeśli nie mamy do czynienia z przestrzenią otwartą, tak jak ma to miejsce w tym konkretnym przypadku, w którym bieg jest z obu stron obudowany ścianami, przedstawione ustalenia dotyczące obowiązku wykonywania jakiegokolwiek zabezpieczenia nie mają zastosowania.

Odrębną kwestią jest komfort użytkowania takich schodów ograniczonych obustronnie ścianami. Zamocowanie poręczy przy takich schodach ułatwia ich użytkowanie. Należy jednak pamiętać, że zgodnie z ust. 6 § 298 poręcze przy schodach powinny być oddalone od ścian, do których są mocowane, co najmniej 0,05 m. Przepis ustala zasady montażu poręczy, a nie obowiązek ich montażu. Montaż poręczy nie powinien powodować pomniejszenia szerokości użytkowej schodów poniżej dopuszczalnej wymaganej szerokości.

Zasady wyznaczania szerokości użytkowej schodów stałych określa ust. 4 § 68 WT. W myśl tego przepisu szerokość mierzy się między wewnętrznymi krawędziami poręczy, a w przypadku balustrady jednostronnej – między wykończoną powierzchnią ściany a wewnętrzną krawędzią poręczy tej balustrady. Szerokości te nie mogą być ograniczane przez zainstalowane urządzenia oraz elementy budynku.

Przepisy techniczne, w tym dotyczące schodów, zgodnie z § 1 WT stosuje się przy projektowaniu, budowie i przebudowie oraz zmianie sposobu użytkowania budynków, w tym budynków jednorodzinnych, z zastrzeżeniem § 207 ust. 2. Zastrzeżenie to stanowi, że przepisy dotyczące wymiarów schodów, o których mowa w § 68 ust. 1 i 2 WT, stosuje się również do użytkowanych budynków istniejących, które na podstawie przepisów odrębnych rozporządzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów – uznaje się za zagrażające życiu ludzi, z uwzględnieniem postanowień § 2 ust. 2 WT. Punkt 1 ust. 2 w § 2 WT określa, że przy nadbudowie, rozbudowie, przebudowie i zmianie sposobu użytkowania budynków o powierzchni użytkowej nieprzekraczającej 1000 m^2 wymagania art. 5 i 6 ustawy – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 i 1529 oraz z 2018 r. poz. 12, 317, 352 i 650) mogą być spełnione w sposób inny niż określony w WT, stosownie do wskazań ekspertyzy technicznej właściwej jednostki badawczo-rozwojowej albo rzeczoznawcy budowlanego oraz do spraw zabezpieczeń przeciwpożarowych, uzgodnionych z właściwym komendantem wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej lub państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym, odpowiednio do przedmiotu tej ekspertyzy.

Za bezpieczeństwo osób korzystających ze schodów odpowiada właściciel lub zarządca budynku, w którym się znajdują schody. Bezpieczeństwo to jest rozumiane jako spełnienie art. 61

kt 1 ustawy – Prawo budowlane, zgodnie z którym właściciel lub zarządca obiektu budowlanego, w tym budynku, jest obowiązany utrzymywać i użytkować obiekt zgodnie z zasadami, o których mowa w art. 5 ust. 2 ustawy, tzn. że obiekt, w tym także i schody, należy użytkować w sposób zgodny z ich przeznaczeniem oraz utrzymywać w należytym stanie technicznym i estetycznym, niedopuszczając do nadmiernego pogorszenia ich właściwości użytkowych i sprawności technicznej, szczególnie w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w pkt 1 i 3 ust. 1 art. 5 tej ustawy. ◄

Słup linii wysokiego napięcia blisko domu

Odpowiada mgr inż. **Anna Sas-Micuń** – Stowarzyszenie Nowoczesne Budynki

Przesyłam zdjęcie nowo budowanego w pewnym mieście budynku. Nie wiem, kto stawia domy w takim miejscu, gdzie w ogrodzie stoi słup z siedmioma liniami wysokiego napięcia. W razie awarii lub uszkodzenia linii łatwo o tragedię. Co mówią przepisy o odległości budynku od słupa elektroenergetycznego?

W przepisach rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1422 i z 2017 r. poz. 2285) (dalej: WT), nie ma wymogu dotyczącego zachowania przynajmniej minimalnej odległości budynku od słupa elektroenergetycznego. Nie mniej jednak należy, projektując sytuowanie budynku, mieć na względzie obowiązek spełnienia m.in. wymagania podstawowego oraz ustalonych warunków technicznych.

Jednym z wymagań podstawowych – dotyczących obiektów budowlanych i określonych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiającego zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylającego dyrektywę Rady 89/106/EWG, którego spełnienie jest wymagane na mocy ustaleń lit. c pkt 1 ust. 1 art. 5 ustawy – Prawa budowlanego – jest wymaganie dotyczące: higieny, zdrowia i środowiska.

Obiekt budowlany jako całość oraz jego poszczególne części, wraz ze związanymi z nim urządzeniami budowlanymi, zgodnie z ustaleniem ust. 1 art. 5 ustawy – Prawo budowlane (Dz.U. z 2017 r. poz. 1332 i 1529 oraz z 2018 r. poz. 12, 317, 352 i 650) należy, biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania, projektować i budować w sposób określony w przepisach, w tym techniczno-budowlanych, oraz zgodnie z zasadami wiedzy technicznej, zapewniając między innymi spełnienie podstawowych wymagań.

Warunki techniczne niezbędne do spełnienia wymagania higieny i zdrowia w rozporządzeniu WT zostały zawarte m.in. w rozdziale 1 „Usytuowanie budynku" w dziale II „Zabudowa i zagospodarowanie działki budowlanej" oraz w dziale VIII „Higiena i zdrowie". W myśl ogólnej reguły, zawartej w § 11, budynek z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi powinien być wznoszony poza zasięgiem zagrożeń i uciążliwości określonych w przepisach odrębnych, przy czym dopuszcza się wznoszenie budynków w tym zasięgu pod warunkiem zastosowania środków technicznych zmniejszających uciążliwości poniżej poziomu ustalonego w tych przepisach bądź zwiększających odporność budynku na te zagrożenia i uciążliwości, jeśli nie jest to sprzeczne z warunkami ustalonymi dla obszarów ograniczonego użytkowania, określonych w przepisach odrębnych. Szkodliwe promieniowanie i oddziaływanie pól elektromagnetycznych zostało ujęte na pierwszym miejscu otwartego katalogu uciążliwości. Kolejne miejsce zajmuje hałas i drgania (wibracje) – pkt 1 i 2 ust. 2 § 11 WT.

Kolejny wymóg, który należy spełnić, zawarty został w § 314 WT. Stanowi on zakaz wznoszenia budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi na obszarach stref, w których występuje przekroczenie dopuszczalnego poziomu oddziaływania pola elektromagnetycznego określonego w przepisach odrębnych dotyczących ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych.

Z powyższego wynika, że zapewnienie wymienionych warunków ochrony użytkowników przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych powinno być przez projektanta realizowane podczas dokonywania wyboru miejsca usytuowania budynku na działce budowlanej. ◄